

מסורת הש"ס

1. ביום ההוא יגלה ארני... 2. ויהי דבא משתחוהו... 3. ויהלך עליהם לילה... 4. יאמר יי אולד נה... 5. מן שנים נלחמו... 6. וישמע אברם כי... 7. וישם את הארץ בבית... 8. מן נשמע נחיה... 9. צדיק אתה יי אריב... 10. כי את הגלים רצתה... 11. לנבאים נשבר לבי... 12. בעת ההוא שלח... 13. וכן כמליצי קיירי בבל... 14. דגני משיב את צל... 15. בן יכבד אב אבי איה... 16. ובחדש החמישי...

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צו.

תורה אור

אשני נפשך במאי אישני אמר ליה זיל אייתי לי מספרא ואינויך אלא. אני אגלחך: גרעינין ויתן לך מספרים. והיינו דכתיבו) בעת השכיבה על שם שערט נתנו לו מער נגלה ואיזה שער נתנו לו בעברי נהר) דברים שדרכן פסיעות על ידי נהר דהיינו עמינת ריחים: וגם הוקן ספסא.

ושני נפשך במאי אישני אמר ליה זיל אייתי לי מספרא ואינויך אלא מהיכא אייתי א"ל עול לההוא ביתא וייתי אול אשכחינהו אתו מלאכי שרת ואידמו ליה כנברי והוון קא טחני קשייאתא א"ל הבו לי מספרא א"ל טחון חד גריוא דקשייאתא וניתן לך טחון חד גריוא דקשייאתא ויהבו ליה מספרתא עין דאתא איחשך א"ל זיל אייתי נורא אול וייתי נורא בהרי דקא נפח ליה אחלי ביה נורא בדיקניה אול גוייה לרישיה ודיקניה אמרו היינו דכתיב י'גם את הוקן תספה אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי גיררתיה לארמאה שפיר ליה יאתילי ליה נורא בדיקניה ולא שבעת חוכא מוניה אול אשכח דפא מתיבוחא דנח אמר היינו אלהא רבא דשזיביה לנח מטופנא אמר אי אזיל ההוא גברא ומצלח מקרב להו לתרין בנוהי קמך שמעו בנוהי וקטלוהו היינו דכתיב ויהי הוא משתחוה בית נסרוך אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו הבהו בחרב וגו' ויחלק עליהם לילה הוא ועבריו ויכס וגו' אמר רבי יוחנן אותו מלאך שגורמן לו לאברהם לילה שמו שנאמר י'הלילה אמר הורה גבר ור' יצחק נפחא אמר שעשה עמו מעשה לילה שנאמר מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא אמר ריש לקיש טבא דנפחא מדרב נפחא ויירדף עד דן אמר רבי יוחנן כיון שבא אותו צדיק עד דן תשש כחו ראה בני בניו שעתידין לעבור דע"ו בדין שנאמר וישם את האהרן בכית אל ואת האהרן נתן בדין ואף אותו רשע לא נתגבר עד שהגיע לדין שנאמר י'מדן נשמע נחרת סוסיו אמר רבי זירא אע"ג דשלה ר' (יהודה בן בתירא מנציבין) הוהוהו בוקן ששכח תלמודו מחמת אונסו והוהוהו בוורידין כו' יהודה והוהוהו בבני עמי הארץ שמהן תצא תורה כי הא מילתא מודיעין להו י'צדיק אתה ה' כי אריב אלך אך משפטים ארבר אותך מדוע דרך רשעים צלחה שלו כל כוגדי כגד נמעתם גם שורשו ילכו גם עשו פרי מאי אהדרו ליה י'כי את הגלים רצתה וילאך ואך תתחרה את הסוסים ובארץ שלום אתה בוטח ואך תעשה בנאון הירדן משל לאדם אהר שאמר יכול אני לרוץ ג' פרסאות לפני כצעני המים נודמן לו רגלי אחד רץ לפני ג' מילין ביבשה ונלאה א"ל ומה לפני רגלי כך לפני רגליך ומה שלשת מילין כך ג' פרסאות על אחת כמה וכמה ומה ביבשה כך בין בצעני המים על אחת כמה וכמה אף אתה ומה בשכר ארבע פסיעות ששלמתי לאותו רשע שרץ אחר כבורי אתה תמיה כשאני משלם שכר לאברהם יצחק ויעקב שרצו לפני כסוסים עאכ"ו היינו דכתיב י'לנביאים נשבר לבי בקרבי רחפו כל עצמותי הייתי כאיש שכור וכגבר עברו יין מפני ה' ומפני דברי קדרשו הני ד' פסיעות מאי היא דכתיב י'בעת ההיא שלח מרודך בלארן בן בלארן מלך בבל כסוסים ומה (אין) י'לדרוש (את) המופת אשר היה בארץ דאמר רבי יוחנן אותו היום שמת בו אחו שתי שעות היה וכי חלה חוקיה ואיתפח אהרנינה קודשא בריך הוא להנד עשר שעי ניהליה דכתב י'הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אהו כשמש אהורנית עשר מעלות ותשבי השמש עשר מעלות במעלות אשר ירדה ה' מאי היא א"ל חוקיה חלש ואיתפח אמר איכא גברא כי האי ולא בעינא לשדורי ליה שלמא כתבו ליה שלמא למלאך חוקיה שלם לקרתא דירושלם שלם לאלהא רבא נבוכד נאצר ספריה דבלארן הוה ההיא שעתא לא הוה התם כי אתא אמר להו היכי כתביתו אמרו ליה הכי כתביתו אמר להו קריתו ליה אלהא רבא וכתביתו ליה לבסוף אמר אלא הכי כתבו שלם לאלהא רבא שלם לקרתא דירושלם שלם למלאך חוקיה אמרי ליה י'קריינא איתגאתא איהו ליהוי פרונוקא רהט בתריה כדרהיט י'ארבע פסיעות אתה גבריא ומוקמיה אמר ר' יוחנן אילמלא י'לא) בא גבריא ויהעמידו כל היה תקנה לשונאיהם של ישראל מאי בלארן אמרי בלארן מלאך הוה איתפח אפיה והוה כי דכלבא הוה ליתב בריה על מלכותא כי הוה כתיב הוה כתיב שמייה ושמייה דאבוה בלארן מלאך היינו דכתיב י'בן יכבד אב ועבר ארניו בן יכבד אב הא דאמרן ועבר ארניו דכתיב י'ובחודש החמישי בעשור לחדש היא שנת תשע עשרה [שנה] למוך נבוכדנאצר מלך בבל בא נבווראדן רב טבחין עמד לפני מלך בבל בירושלם וישרף את בית ה' ואת בית המלך וכו'

דלחמן גרעינין ויתן לך מספרים. והיינו דכתיבו) בעת השכיבה על שם שערט נתנו לו מער נגלה ואיזה שער נתנו לו בעברי נהר) דברים שדרכן פסיעות על ידי נהר דהיינו עמינת ריחים: וגם הוקן ספסא. דלחן כמיב גלח אלא אלאש אכל אוקן כמיב מספסא) לשון כלי על ידי אור שכלתה לגמרי: גריסיס לארמאה ושער באפיס. אס אמה ממך את הארמאי והוטב בעיניו הבער לו אס בוקנו ולא שבעת חוכא מיניה: י'גיסס נסרך אלסיו. לשון נסר שהסתחו לגסר כוכבו ויהי גלילה יהוא וילא מלאך הוה משפסו. משמע מפני שמתחוו לשם הכוה: ויחלק עליהם. אידי דליריי) נמלאכי אירי נמי כהאי קרא דכתיב ויהי גלילה יהוא וילא מלאך ה' וגו' נקט ויחלק עליהם לילה וגו': מלאך שגורמן לאברהם לילה שמו. והוא סייעו: מעשה לילה. שנלחמו בשילו כוכבי לילה כמו שעשו בשיל דרק: טבא מליה דר' יצחק נפחא מדבר נפחא. ר' יוחנן דמקרי בר נפחא ככולא הש"ס כמו י'דף דף פה: מאן עיל בר נפחא נראה למורי דלבו של ר' יוחנן הוה נפחא ולהכי מיקרי בר נפחא ואית דמפרשי בר נפחא על שם יפיו: הוהו בוקן. אע"פ ששכח תלמודו הוהויל מחמת אונסו הוה: הוהו בוקן כר' יהודה. דלאמר כשמיית חולין י'דף דף פה: עד שישמע את הורדין של עוף הוהויל וזולתו כולו כחדא אינו חותכו ומולחו ככסר חיה ר' רבקה: הוהו ככני עמי פארץ. שנעשו תלמידי חכמים לעשות להם כבוד שמהם תלח מורה לשרל שברי לאו שמעיה ואנטליון מנני בניו של סמריה וימני בניו של אהרן למרו מורה ככני ברק דללקמן ע"פ. ואע"ג דלאמר רבי יהודה הכי הוהו בני עמי הארץ:

גליון הש"ס

נב' קריינא דאיתגאתא... נב' תלמודא י' תלח איתא דמרוך נללחן כשמו נפחתי והוהו ספריה ג' פסיעות:

לעני רש"י

מסרסריו [מסרסריו]... כיה. מיקה סוס הורדיס:

יהודה והוהוהו בבני עמי הארץ שמהן תצא תורה כי הא מילתא מודיעין להו י'צדיק אתה ה' כי אריב אלך אך משפטים ארבר אותך מדוע דרך רשעים צלחה שלו כל כוגדי כגד נמעתם גם שורשו ילכו גם עשו פרי מאי אהדרו ליה י'כי את הגלים רצתה וילאך ואך תתחרה את הסוסים ובארץ שלום אתה בוטח ואך תעשה בנאון הירדן משל לאדם אהר שאמר יכול אני לרוץ ג' פרסאות לפני כצעני המים נודמן לו רגלי אחד רץ לפני ג' מילין ביבשה ונלאה א"ל ומה לפני רגלי כך לפני רגליך ומה שלשת מילין כך ג' פרסאות על אחת כמה וכמה ומה ביבשה כך בין בצעני המים על אחת כמה וכמה אף אתה ומה בשכר ארבע פסיעות ששלמתי לאותו רשע שרץ אחר כבורי אתה תמיה כשאני משלם שכר לאברהם יצחק ויעקב שרצו לפני כסוסים עאכ"ו היינו דכתיב י'לנביאים נשבר לבי בקרבי רחפו כל עצמותי הייתי כאיש שכור וכגבר עברו יין מפני ה' ומפני דברי קדרשו הני ד' פסיעות מאי היא דכתיב י'בעת ההיא שלח מרודך בלארן בן בלארן מלך בבל כסוסים ומה (אין) י'לדרוש (את) המופת אשר היה בארץ דאמר רבי יוחנן אותו היום שמת בו אחו שתי שעות היה וכי חלה חוקיה ואיתפח אהרנינה קודשא בריך הוא להנד עשר שעי ניהליה דכתב י'הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אהו כשמש אהורנית עשר מעלות ותשבי השמש עשר מעלות במעלות אשר ירדה ה' מאי היא א"ל חוקיה חלש ואיתפח אמר איכא גברא כי האי ולא בעינא לשדורי ליה שלמא כתבו ליה שלמא למלאך חוקיה שלם לקרתא דירושלם שלם לאלהא רבא נבוכד נאצר ספריה דבלארן הוה ההיא שעתא לא הוה התם כי אתא אמר להו היכי כתביתו אמרו ליה הכי כתביתו אמר להו קריתו ליה אלהא רבא וכתביתו ליה לבסוף אמר אלא הכי כתבו שלם לאלהא רבא שלם לקרתא דירושלם שלם למלאך חוקיה אמרי ליה י'קריינא איתגאתא איהו ליהוי פרונוקא רהט בתריה כדרהיט י'ארבע פסיעות אתה גבריא ומוקמיה אמר ר' יוחנן אילמלא י'לא) בא גבריא ויהעמידו כל היה תקנה לשונאיהם של ישראל מאי בלארן אמרי בלארן מלאך הוה איתפח אפיה והוה כי דכלבא הוה ליתב בריה על מלכותא כי הוה כתיב הוה כתיב שמייה ושמייה דאבוה בלארן מלאך היינו דכתיב י'בן יכבד אב ועבר ארניו בן יכבד אב הא דאמרן ועבר ארניו דכתיב י'ובחודש החמישי בעשור לחדש היא שנת תשע עשרה [שנה] למוך נבוכדנאצר מלך בבל בא נבווראדן רב טבחין עמד לפני מלך בבל בירושלם וישרף את בית ה' ואת בית המלך וכו'

1. ביום ההוא יגלה ארני... 2. ויהי דבא משתחוהו... 3. ויהלך עליהם לילה... 4. יאמר יי אולד נה... 5. מן שנים נלחמו... 6. וישמע אברם כי... 7. וישם את הארץ בבית... 8. מן נשמע נחיה... 9. צדיק אתה יי אריב... 10. כי את הגלים רצתה... 11. לנבאים נשבר לבי... 12. בעת ההוא שלח... 13. וכן כמליצי קיירי בבל... 14. דגני משיב את צל... 15. בן יכבד אב אבי איה... 16. ובחדש החמישי...